

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 15 hallituksen esityksestä Euroopan talousyhteisön kanssa tietyistä maatalouden järjestelyistä kirjeenvaihtona tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunta on 18 päivänä kesäkuuta 1992 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 96.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina kansliapäällikkö Reino Uronen, ylijohtaja Kalevi Hemilä, maatalousneuvos Olli Rekola, apulaisosastopäällikkö Saara Reinius, apulaisosastopäällikkö Olli Sorvettula, nuorempi hallitussihteeri Maria Teirikko ja tarkastaja Pirjo Miettinen maa- ja metsätalousministeriöstä, kauppapoliittinen alivaltiosihteeri Veli Sundbäck ja lähetystöneuvos Pia Hillo ulkoasiainministeriöstä, nuorempi hallitussihteeri Aki Salmela valtiovarainministeriöstä, toimistopäällikkö Antti Toivonen ja hallitusneuvos Rauno Vanhanen kauppa- ja teollisuusministeriöstä, pääministerin erityisavustaja Esa Härmälä valtioneuvoston kansliasta, johtaja Jouko Siren maatilahallituksesta, johtaja Kalevi Salminen elintarvikevirastosta, jaostopäällikkö Timo Mikkilä Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, puheenjohtaja Ola Rosendahl Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista, pääsihteeri Leena Simonen Suomen Kuluttajaliitosta, ulkomaankauppapäällikkö Lea Lastikka Elintarviketeollisuusliitosta, osastopäällikkö Orian Bondestam Kalatalouden Keskusliitosta, vastaava eläinlääkäri Matti Heinänen Kiuruveden kunnasta, toimitusjohtaja Jorma Kallio Valtion viljavarastosta, johtaja Pentti Teittinen Valtion Siementarkastuslaitoksesta, johtaja Esko Uusi-Rauva Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitoksesta, ylijohtaja Esko Nurmi Valtion eläinlääketieteen laitoksesta, keskuslaboratorion johtaja Jorma Kumpulainen ja vs. vanhempi tutkimussihteeri Ritva Mäkelä-Kurto Maatalouden tutkimuskeskuksesta, johtaja Jorma Syvälahti Kemira Oy:stä sekä projektin puheenjohtaja H. K. Härmäläinen ja projektiryhmän jäsen Niilo Pasonen Neljän kunnan herkkumatkailuprojektista. Lisäksi toimistopäällikkö Markku Aro maa- ja metsätalousministeriöstä on antanut kirjallisen asiantuntijalausunnon.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan talousyhteisön kanssa toukokuussa 1992 kirjeenvaihtona tehdyn sopimuksen tietyistä maatalouden järjestelyistä.

Sopimus koskee eräiden juustojen, sianlihan sekä naudanlihan vientiä ja tuontia samoin kuin eräiden väkijuomien vientiä. Samalla on sovittu niin sanotusta koheesiolistasta, joka sisältää yli 50 tuotenimikettä, joiden tulee olla tullivapaita Euroopan yhteisöjen (EY) jäsenmaista Suomeen tuotaessa. Järjestelyihin liittyy myös sopimus alkuperäsäännöistä, joiden perusteella tuote katsotaan joko talousyhteisön tai Suomen alkuperätuotteeksi. Juustojen osalta sopimus korvaa nykyisen Euroopan talousyhteisön kanssa tehdyn juustojen tuontia ja vientiä koskevan sopimuksen.

Sopimuksen on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) kanssa vuoden 1993 alusta.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännönalaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan samanaikaisesti tämän sopimuksen ja ETA-sopimuksen kanssa.

Valiokunnan kannanotot

Käsiteltävänä oleva esitys liittyy erikseen annettuihin hallituksen esityksiin (esitykset n:ot 95 ja 217) Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) eräiden määräysten hyväksymisestä. Valiokunta on 11.9.1992 antaessaan ulkoasiainvaliokunnalle lausunnon hallituksen esityksestä n:o 95 käsitellyt ETA-sopimusta kokonaisuudessaan.

Suomen ja Euroopan talousyhteisön välillä tehty juustojen kauppaa koskeva järjestely poik-

keaa nykyisestä Suomen ja Euroopan talousyhteisön välillä tehdystä sopimuksesta (SopS 41/86) siten, että vientikiintiöiden määrää on molemminpuolisesti korotettu. Suomen puolelta neuvottelujen tavoitteena on ollut maamme vientikiintiöiden kasvattaminen ja uusien juustolaatujen saaminen sopimuksen piiriin. Sopimus käsittääkin 9 850 tonnin vientikiintiön ilman alajaottelua.

Yhteisön ja Suomen välistä naudan- ja sianlihan kauppaa koskeva järjestely käsittää kiintiöt sianlihan viennille ja naudanlihan tuonnille. Samalla tuontimaksuja on kiintiöiden osalta alennettu molemminpuolisesti. Aikaisemmin Suomi on tuotantotilanteesta riippuen vienyt sianlihaa EY-alueelle ja tuonut naudanlihaa. Tällä hetkellä lihan ylituotantoa esiintyy alentuneen kotimaisen kulutuksen vuoksi myös naudanlihantuotannossa. Valiokunta toteaa kuitenkin, että sopimuksella ei ole tältä osin huomattavaa vaikutusta tuotantotasapainoon, koska kiintiön puitteissa vietävä sianliha vastaa noin kahta prosenttia kotimaisesta tuotannostamme ja naudanlihan tuontikiintiö kattaa alle yhden prosentin maamme naudanlihan kulutuksesta.

Tullimyönnytykset, jotka Suomi antaa ns. koheesiolistan mukaisille yhteisön alueelta peräisin oleville tuotteille, koskevat muun muassa erilaisia hedelmiä ja vihanneksia sekä niistä tehtyjä säilykkeitä. Valiokunta on ulkoasiainvaliokunnalle 9.5.1990 antamassaan lausunnossa valtioneuvoston selonteosta Suomen suhtautumisesta Länsi-Euroopan yhdentymiskehitykseen 1990 pitänyt tärkeänä, että hallitus huolehtii riittävän tuontisuojaan järjestämisestä suomalaisen puutarha- ja vihannestuotannon turvaamiseksi. Sopimuksessa onkin koheesiolistan ulkopuolelle jätetty muun muassa sellaiset tuotteet, joilla on erityistä merkitystä maamme puutarhelinkeinolle, kuten tomaatti, kurkku, mansikka ja leikkokukat.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S.-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Järvilahti (osittain), Kohijoki (osittain), Koski, Lahikainen,

Sopimukseen sisältyy myös säännökset maataloustuotteiden alkuperästä, jolla varmistetaan sopimuksen mukaisten etuisuuksien myöntäminen vain sopimusosapuolten maataloustuotteille. Säännökset edellyttävät eräiltä osin myös ETA-sopimuksen alkuperäissääntöjä koskevan neljännen pöytäkirjan soveltamista. Valiokunta on ETA-sopimuksesta ulkoasiainvaliokunnalle 11.9.1992 antamassaan lausunnossa tuonut esiin valiokunnan jo aikaisemmin esittämiä kannanottoja elintarvikkeiden alkuperämaamerkintöjä koskevalle säännöstölle asetettavista vaatimuksista. Valiokunta korostaa tässä yhteydessä uudelleen sitä, että elintarvikkeiden päällyksestä tulee ilmetä tuotteen alkuperämaa. Vaatimus koskee myös puutarha- ja vihannestuotteiden kauppaa.

Valiokunta toteaa, että kansainvälisen elintarvikekaupan lisäämiseen liittyy eräitä haastekijöitä. Valiokunta kiinnittääkin huomiota siihen, että Suomi on eräs niitä harvoja Euroopan valtioita, jossa rehu- ja elintarvikeraaka-aineiden sekä elävien eläinten ja kasvien mukana siirtyvät taudit on pystytty pitämään kurissa. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että rajatarkastuksissa mikrobiologinen valvonta säilytetään siinä määrin tehokkaana, ettei tilanne nykyisestäään heikkene.

Edellä esitettyyn viitaten maa- ja metsätalousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että eduskunta hyväksyisi ne Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 tietyistä maatalouden järjestelyistä kirjeenvaihtona tehdyn Euroopan talousyhteisön ja Suomen tasavallan välisen sopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muutamattomana.

Polvinen, Pulliainen, Riihijärvi (osittain), Rinne (osittain), Saario, Urpilainen ja Westerlund sekä varajäsenet Koistinen ja Laakkonen.